

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Andmekaitse Inspeksioon

Märge tehtud: 05.12.2022

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 05.12.2097; p 2 osas

kuni menetluses tehtud otsuse jõustumiseni

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 2, AvTS § 35 lg 1 p 12

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-1/22/2689

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni jurist Alissa Hmelnitskaja

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 05.12.2022 Tallinnas

Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötleja XXX
e-posti aadress: XXX

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1, § 4, § 10 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 2 p-de f ja g alusel, samuti arvestades IKÜM artikliga 6, teen täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

1. Kustutada Facebookis tehtud postitustes XX ja XX isikuandmed, s.h Facebooki gruppides „XXX“, „XXX“, „XXX“, „XXX“

Määrان ettekirjutuse täitmise tähtajaks 12.12.2022. Ettekirjutuse täitmisest teatada hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksiooni e-postiaadressile info@aki.ee.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

Sunniraha iga täitmata jäetud ettekirjutuse punkti eest 500 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 2 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse algetada väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 69 tunnusel. Selle teo eest võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut

Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspeksioon.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksiooni (AKI) menetluses on X (kaebaja) kaebus, mille kohaselt XXX on avalikustanud kaebaja ning kaebaja abikaasa isikuandmeid sotsiaalmeedias erinevates Facebooki gruppides enda isikliku ja enda ettevõtte (XXX) kontode kaudu. Postitustes on avaldatud kaebaja ja tema abikaasa täisnimed, kaebaja töökoha andmed ning teatud postitustes on avaldatud nende foto.

AKI tegi XXX ettepaneku lõpetada sotsiaalmeedias kaebaja isikuandmete avalikustamine ja saata selle kohta inspeksioonile kinnitus hiljemalt 23.11.2022. Lisaks tõin välja, et kui XXX ei nõustu ettepanekuga, siis tuleb tal selgitada hiljemalt 23.11.2022 millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil ning põhjustel avaldab ta edasi kaebaja isikuandmeid.

28.11.2022 sain XXX järgmise vastuse:

„Selgitan, et XXX tegi postituse, kuna XX üritab läbi kelmluse jätta meid töötasuta. Antud postitust ja selle sisu näeb ta igati halvas valguses. Postituse sisu oli hoiatada teisi ehitajaid ja töövõtjaid selle ohu eest, et inimene tellib tööd ja jätab maksmata. Mõistan, et see on ebamugav, et nüüd seda teavad samuti ka teised. Avaldused on tehtud politseisse, kus menetlus lõpetati. Vajadusel võin edastada selle lõpetamise otsuse ka teile. Me tegime ausalt tööd ja meil soovitakse lihtsalt nahk üle kõrvade tõmmata. XX kohta üles pandud info on avalik info ja kõigile kättesaadav ja kõik viited tuvastamiseks kes ta on ja mille varjus ta omale raha teenib samuti. Nad vastutavad koos mehega meie saamata jäänud töötasude eest. Ka politsei tuvastas, et tööd telliti XXX käest, mitte eraisiku XXX käest. Avalikus väärrib hoiatamist selliste kelmide eest. Kas keegi suudab mulle selgeks teha inimkeeli, kuidas seadus näeb ette, et ma hoiatan teisi taoliste tegude ja seadusrikkumiste eest. Võlgniku teavitati, et kui võlgnevust ei tasuta siis pannakse temast avalikult kättesaadavad pildid ülesse, et tuvastada võlgnikud ja sulid. Ja kõike seda infot jagavad nad endast ise avalikult. Millised andmed hetkel neist postituses seadusega kooskõlas pole. Võlaõigus seaduse järgi on ta võlgu ja seaduse järgi lasub tal kohustus kokkuleppe järgi võlgnevus tasuda. Meil puudub kirjalik kokkuleppe, et ma ei või jagada, et ta oma kohutust väldib ja kaaskodanike ees lasub kohustust neid hoiatada. Kui ma nimesid ei jaga, siis kuidas ma kaitsen kaaskodanike. Kuidas ma saan palgad makstud ettevõtjana, sest hetkek olen pidanud ma enda taskust tasuma tööliste nende välja teenitud. Ma pole ainuke firma mis kannatanud.“

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Isikuandmete avaldamiseks peab olema õiguslik alus. IKÜM artikkel 4 punkti 1 kohaselt on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige sellise identifitseerimistunnuse põhjal nagu nimi, isikukood, asukohateave; aga ka selle füüsilise isiku ühe või mitme füüsilise, füsioloogilise tunnuse põhjal. IKÜM artikkel 4 punkti 2 kohaselt on isikuandmete töötlemiseks isikuandmete või nende kogumitega tehtav automatiseeritud või automatiseerimata toiming või toimingute kogum, sh nende levitamine või muul moel kättesaadavaks tegemise teel avalikustamine. Seega on isikuandmeteks ka inimese nimi ja kujutis, kuna nende põhjal on võimalik inimest tuvastada. Eeltoodust tulenevalt on XXX (andmetöötaja) IKÜM artikkel 4 punktide 1 ja 2 mõttes avalikustanud kaebaja ja tema abikaasa isikuandmeid (täisnimi, kujutis, töökoha andmed).

Isikuandmete töötlemise põhimõtted on sätestatud IKÜM artiklis 5, mida peab vastutav

töötleva järgima, sealhulgas seaduslikkuse põhimõte. Isikuandmete töötlemine on seaduslik, kui see vastab ühele IKÜM artiklis 6 toodud õiguslikule alusele (nõusolek, lepingu täitmine, juriidiline kohustus, eluliste huvide kaitsmine, avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks, õigustatud huvi).

1. IKS § 4

Teatud juhtudel võib mõne inimese andmete avalikustamiseks olla õigustus ajakirjanduslikul eesmärgil. IKS § 4 kohaselt võib isikuandmeid andmesubjekti nõusolekuta töödelda ajakirjanduslikul eesmärgil, eelkõige avalikustada meedias, kui selleks on avalik huvi ja see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega. Isikuandmete avalikustamine ei tohi ülemäära kahjustada andmesubjekti õigusi.

IKS § 4 alusel isikuandmete avalikustamiseks peavad olema täidetud kolm tingimust:

1. isikuandmete avalikustamise vastu esineb avalik huvi;
2. avalikustamine on kooskõlas ajakirjanduseetika reeglitega;
3. isikuandmete avalikustamine ei tohi ülemäära kahjustada andmesubjekti õigusi.

AKI hinnangul ei ole käesoleval juhul täidetud eelkõige avaliku huvi kriteerium. Avaliku huvi olemasolu saab jaatada, kui tõstatatud teema ja avalikustatud isikuandmed aitavad kaasa debatile demokraatlikus ühiskonnas. Võlgnevuste erinevate põhjuste kajastamine võib edendada avalikku debatti, kuid mitte konkreetse füüsilise isiku üksik võlgnevus.

Kuna IKS § 4 kohaldamiseks on üks kriteerium ehk avaliku huvi olemasolu täitmata, ei analüüsi AKI järgmiste kriteeriumide täidetust, sest juba ühe kriteeriumi puudumisel IKS § 4 alusel isikuandmeid avalikustada ei saa.

2. IKÜM artikkel 6 lg 1 p f

IKÜM artikkel 6 lg 1 punkti f ehk õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemiseks peab andmetöötleva olema veendunud, et isikuandmete töötlemise eesmärk on kaalukam kui andmesubjekti õigused ja vabadused ning IKÜM artiklite 21 (õigus esitada vastuväiteid) ja 17 (õigus andmete kustutamisele) alusel tuleb isikuandmete töötlemine lõpetada, kui andmetöötleva ei suuda tõendada, et töödeldakse mõjuval õiguspärasel põhjusel, mis kaalub üles andmesubjekti huvid, õigused ja vabadused.

AKI on seiskohal, et pelgalt avalikuse hoiatamise eesmärgil¹ isikuandmete töötlemine ei ole õigustatud huvi alusel õiguspärane.

Õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemisele peab eelnema andmetöötleva poolt läbiviidud analüüs andmetöötleva ja kolmandate isikute õigustatud huvi ja kaalukuse osas, andmesubjekti õiguste ja huvide ja nende kaalukuse analüüs ning seejärel kaalumise andmetöötleva ja andmesubjekti huvide vahel.²

3. IKS § 10

XXX poolt tulnud vastust ettepanekule võib tõlgendada sellisena, et tema soov oli avaldada võlgnike andmeid. Seega selgitan, et lisaks eelneval mainitud IKÜM artiklis 6 toodud õiguslikele alustele on võimalik võlgnike andmete avalikustamiseks tugineda IKS §-le 10, mis näeb ette, et võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete avaldamine kolmandale isikule ja

¹ XXX poolt esitatud 28.11.2022 vastus ettepanekule, 11. lause.

² AKI Õigustatud huvi juhend, lk 6. Kättesaadav arvutivõrgus: https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/oigustatud_huvi_juhend_aki_26.05.2020.pdf

edastatud andmete töötlemine kolmanda isiku poolt on lubatud andmesubjekti krediitvõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil ning üksnes juhul, kui täidetud on kõik kolm tingimust:

1. andmetöötleja on kontrollinud, et andmete edastamiseks on õiguslik alus;
2. andmetöötleja on kontrollinud andmete õigsust;
3. andmeedastus on registreeritud (säilitades teavet, kellele ja mida edastati).

AKI asub seisukohale, et antud juhul on X ja XX kohta avaldatud isikuandmete koosseis liiga lai ehk ületab IKS § 10 alusel lubatud isikuandmete avalikustamise koosseisu. Isikute kohta on avalikustatud lisaks nimele ka pilt ja töökohaandmed.

Samuti on antud juhul AKI hinnangul täitmata eeldus, et vastutav töötleja oleks kontrollinud õiguslikku alust isikuandmete edastamiseks. XXX on aga avalikustanud võlaandmed piiramatule avalikkusele nähtavana, mis tähendab, et XXX ei saa kontrollida, kes andmeid näevad ega seega ka kontrollida, kas andmete saajal on olemas õiguslik alus.

Seega ei ole IKS § 10 alusel isikuandmete avalikustamise eeldused täidetud.

Eeltoodut arvesse võttes on inspeksioon seisukohal, et käesoleval juhul X ja XX isikuandmete avalikustamiseks ei esine ühtegi IKÜM artikkel 6 lõikes 1 nimetatud õiguslikest alustest ning andmetöötleja ei ole inspeksioonile tõendanud, et andmete avalikustamiseks tuleneb seaduslik alus IKS §-st 10. Isikuandmeid on töödeldud ilma õigusliku aluseta, mistõttu tuleb XXX lõpetada X ja XX isikuandmeid sisaldavate postituste avalikustamine sotsiaalmeedias.

Inimeste vahelisi võlasuhteid, sh laenulepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi, reguleerib võlaõigusseadus (VÕS), mis näeb ette õiguskaitsevahendid lepingu rikkumise korral – VÕS § 101. Küll aga ei näe ükski seadusega ettenähtud õiguskaitsevahend ette õigust võlgniku isikuandmete avalikustamiseks.

Vastavalt IKS § 58 lg-le 1 ning IKÜM art 58 lg 2 p-dele f ja g on inspeksioonil õigus anda korraldus isikuandmete töötlemise piiramiseks. Võttes arvesse, et konkreetsel juhul avalikustatakse füüsiliste isikute isikuandmeid ebaseaduslikult ning et XXX ei olnud nõus Andmekaitse Inspeksiooni 16.11.2022 ettepanekut täitma, leiab inspeksioon, et kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas on vajalik, et lõpetada õigusrikkumine võimalikult kiiresti.

XXX tuleb lõpetada sotsiaalmeedias kogu selline praktika, kus ta soovib võlgnikest piiramatut avalikkust teavitada. Sotsiaalmeedias avalikustades ei ole võimalik täita IKS § 10 eeldusi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Alissa Hmel'nitskaja

jurist

peadirektori volitusel